

Essunga kommun

Yttrande kostnadsutjämningsystemet

Yttrande på remiss om översyn av kostnadsutjämningsystemet för kommuner och landsting (SOU 2018:74)

Bakgrund

Finansdepartementet har tagit fram ett förslag på nytt kostnadsutjämningsystem. Kostnadsutjämningsystemet syftar till att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting. Nuvarande kostnadsutjämningsystem tar inte hänsyn till dagens förutsättningar, då en del merkostnadsberäkningar inte är uppdaterade sedan i mitten av nittiotalet. Systemet tar heller inte hänsyn till att en svag socioekonomi också leder till lägre kostnader för skola än andra.

Yttrande

Modellen i förslaget är förenklad och vill ha en högre grad av indexering. Detta är bra då många strukturella förändringar får genomslag i nuvarande modell först efter två år.

Merkostnadsberäkningar ska uppdateras, det är viktigt då förutsättningarna sedan förra uppdateringen har förändrats och att man tidigare endast har tagit hänsyn till kostnadsskillnader. Förslaget tar hänsyn till skillnader i behov utöver det som kan avläsas i form av strikta kostnader.

I förslaget redovisas hur det riktade statsbidraget för grundskolan kan ersättas av en kombination av generellt statsbidrag och en socioekonomisk kompensation i kostnadsutjämningsystemet. Det är bra att man strävar efter att minska de riktade statsbidragen.

Det mest positiva i förslaget är att delmodellen som finns för Individ- och familjeomsorg (IFO) och är mest kritiserad uppdateras. Idag kompenseras kommunerna genom att mäta hur mycket försörjningsstöd som betalas ut, det innebär att det kan finnas vinster i att inte få individer att komma över i egen försörjning. Det nya förslaget innebär en förändring i variablerna så att utjämningsystemet präglas mer av levnadsvillkor än av den kommunala verksamhetens utformning.

I förslaget finns en rad uppdateringar av beräkningar av merkostnader vid glesbebyggelse. Nuvarande beräkningar är från 2010 års prisnivå och är urholkade. Vidare så föreslås merkostnadsersättning för minskande befolkning ska fördubblas.

Ekonomiska effekter

Förslaget innebär att omfattningen på kostnadsutjämningsystemet förändras på två sätt.

1. Delmodellen för förskola, utbildning etc kommer även att omfatta vuxen utbildningen. Det innebär att alla obligatoriska verksamheter kommer att ingå i systemet, förutom folkbibliotek och funktionsnedsatta inom socialtjänstlagen. Det pågår en LSS-utredning om huruvida funktionsnedsatta enligt socialtjänstlagen ska ingå i Lagen om stöd och service, då kommer även dessa att ingå.

Essunga kommun kommer enligt förslaget att få 337 kronor mer per invånare inom förskola, skola och IFO. Det är framförallt inom IFO som den ökade ersättningen sker.

Essunga kommun

När det gäller äldreomsorg, kollektivtrafik, barn och unga, befolkningsförändring, bebyggelsestruktur och lön, så minskar utjämningen med 30 kronor per invånare. Det är en liten ökning inom de flesta områden men när det gäller bebyggelsestruktur så blir förändringen minus 385 kronor per invånare

Enligt förslaget blir nettoförändringen för Essunga kommun cirka 307 kronor mer per invånare eller drygt 1 700 000 kronor totalt

2. Omfördelning av medel kommer att få en nettominskning från 32 miljarder kronor till 30 miljarder kronor.

Västra Götaland kommer enligt förslaget att få en ökad avgift i systemet från 771 kronor per invånare till 864 kronor per invånare.

Essunga kommun
Eva-Lena Egsonius
Ekonomichef

Kompletterande yttranden från De små kommunernas samverkan (SmåKom)

Positivt att kostnadsersättningar uppdateras till dagens nivå och indexerats så långt som möjligt, men i liggande förslag kvarstår parametrar som uppdateras mer sällan.

SmåKom instämmer i resonemanget och motiven för utjämning för socioekonomiska skillnader istället för härkomst. Det är också nödvändigt att glesbygdsförhållanden beaktas.

Det finns brister lönekostnadsmodellen men utredaren anser att den ska finnas kvar och uppdateras. I dagens modell kompenseras höga lönenivåer. SmåKom tycker inte att det är rimligt att kommuner som har löneindex under 100 ska betala en avgift, som fördelas till kommuner med ett index däröver.

Förslaget (tabell 6.7) skulle innebära att storstäder och storstadsnära kommuner blir bidragstagare och alla andra kommuner blir betalare. SmåKom förordar att lönekostnader för kommuner tas bort helt som ett utjämningsinstrument.

Förskola fritidshem pedagogisk omsorg

De 40 miljoner kronor som föreslås fördelas för merkostnader i glesbygd är mycket välkomna. Vi noterar att utredaren tycker att "beloppet är litet". SmåKom har inget att invända mot högre nivåer.

Förskoleklass och grundskola

Det riktade statsbidraget med socioekonomisk profil, som avses permanentas och ligga utanför utjämningen, anser SmåKom att bidraget borde ligga i modellen. Generellt har små kommuner starkt begränsade resurser för att söka riktade statsbidrag.

Gymnasieskola

SmåKom är tveksamma till förslaget om att årligen samla in budgeterade kostnader och antal elever på IV från kommunerna. Vi hoppas att det finns något annat sätt att uppdatera genomsnittskostnaden det gäller. Sid 204, visar ett bra alternativ, som bygger på en fastställd kostnad som räknas upp årligen.

Individ och familjeomsorg

Småkom föreslår att tillägget för beräknade lönekostnadsersättningar slopas, att "variabeln "andel boende i flerfamiljshus byggda 1965-1975" ändras till "andel boende i flerfamiljshus med hyresrätt byggda 1965-1975"

Essunga kommun

Äldreomsorg

Utredaren konstaterar att mer än hälften av förändringen (-560 mnkr) förklaras av att lönekostnadsutjämnningen...inkluderats... SmåKom förordar att lönekostnadsfaktorn tas bort

För övrigt tillstyrker SmåKom övriga förslag i de olika delmodellerna.